

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Chronologiae Veteris Testamenti Accvratvm Examen
Augustißimæ, Invictissimæq[ue] Domui Austriacæ
Dicatvm**

Philippi, Henricus

Coloniae Agrippinae, 1637

1. Quando dictatus sit Leuiticus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64340)

Igitur mense primo, anni secundi prima die mensis collocatum est tabernaculum. Primus hic mensis non est Tisri, qui primum in Hebræorum Calendarij locum obtinet; sed Nisan, anni secundi ab Exodo ineuntis, vt omnes interpretantur. Hæc enim in Sina gesta sunt, mansione 12. ex qua eodem anno die 20. mensis secundi castra mouerunt Hebræi, Num. 10. v. 11. Vnde patet hoc loco scripturam non de exacta computatione, sed anno emergente intelligendam esse. Siquidem Exodus contigit die 15. Nisan; tabernaculum verò sequentis Nisan primo die erectum est, quando adhuc dies 13. aut 14. ad anni complementum deerant. Valde probabile est, eodem modo putandos esse annos vitæ Noë Gen. 7. v. 11. & cap. 8. v. 14.

Quando Tabernaculum erectum.

¶

NOTAE ET QUÆSTIONES CHRONOLOGICÆ

in Leuiticum.

Quando sit dictatus Leuiticus.

1. **E**rtum est præcepta Leuitici non esse data ante diem primam primi mensis anni secundi egressionis de Ægypto: quia hæc oracula Moyses ex tabernaculo testimonij accepit, vt hic præmittitur c. 1. v. 1. Hoc autem tabernaculum illa primadie primi mensis erectum est. Exodi 40. v. 15.

Initium Leuit.

2. Certum etiam est, hunc librum iam absolutum fuisse, die prima mensis secundi eiusdem anni: tunc enim incepit liber Numerorum, cuius primum caput his verbis inchoatur: *Locutus est Dominus ad Moysen in deserto Sinai, in tabernaculo foderi, prima die mensis secundi, altero anno egressionis eorum ex Ægypto* Ex quibus manifestè apparet, librum hunc dictatum anno secundo Exodi mense primo.

Finis.

3. Bene autem notant Cornelius hoc loco, Abulensis Num. 1. q. 1. Lorinus ib. oracula huius libri non fuisse simul vno die data sed successiuè per varios mensis primi dies, vt patet cap. 9. v. 1. c. 10. v. 1. c. 16. v. 1. Quæ enim capite octauo referuntur, ad diem octauam referuntur, vt ibidem dicitur v. 1. quo pariter die contigit interitus filiorum Aaronis, & alia quæ illo cap. 10. consignata sunt. Nec dubium quin alio die data sint ea, quæ cap. 16. continentur, nempe post mortem

Non vno die dictatus Leuiticus.

4. Hinc

P. Philippi

Chronologia Testamenti

A IV

17

*Quid
Moyſes
diu in mō-
te egerit.*

4. Hinc merito Abulensis Leuit. 1. q. 8. quorundam assertum redarguit, quod interrogati quidnam Moyſes 40. diebus in monte cum Deo egisset; respond-
bant eum tunc inter cætera Leuitici præcepta didicisse. Nam hæc præcepta
tabernaculo testimonij tradita sunt, Leuit. 1. v. 1. hoc autem tabernaculum
erat in monte, imò necdum collocatum, quando Moyſes suas quadraginta
cum Deo in monte tranſegit. Siquidem Hebræi non antè res ad tabernacu-
læ structuram requisitas contulerunt, quam Moyſes absoluta sua postrema
drageſima cum posterioribus tabulis ad castra reuertisset.

*Duo no-
tanda.*

5. Duo tamen hic aduertenda sunt. *Alterum*, non solum in Leuitico
etiam alibi, leges & præcepta de sacrificijs, & sacerdotum ritibus tradita
vt patet in Exodo maxime cap. 29. cap. 30. &c. Item ceremoniæ illæ qua-
mo die erecti tabernaculi Moyſes, tum sacrificijs offerendis, tum nouiti-
dotibus initiandis adhibuit, diuinitus ante Leuiticum ipsi iam innouentur
patet Exodi 29. & hic cap. 8. *Alterum*, in decursu huius libri, quædam per-
pitulationem subinde inferi, quæ ante dicta gestaue fuerant, vt infra cap.
alijs in locis annotabo: quorum nonnulla in ipsis sacris Biblijs ad manus
indicantur, vt cap. 1. v. 3. cap. 3. v. 3. cap. 8. v. 32.

CAPVT VIII. LEVIT.

*Quando
hæc gesta.*

QVæ hoc capite narratur, gesta sunt primo die primi mensis, quando
erectum est tabernaculum: vt patet Exodi 40. v. 12. & 29. Ita Cornelius
1. Tostatus Leuitici 1. q. 8. & cap. 8. q. 1. vbi monet legem de consecratio-
cerdotum fuisse latam Exodi 29. hic fieri recapitulationem: quibus
potius, quam Bonfrerio, qui videtur opinari, hæc præcepta eo die Moyſe
quo Aaron cum filijs consecratus est, Non negat tamen, nec negare potest
esse recapitulationem.

CAPVT IX. LEVIT. v. 1.

*Quæ
consecra-
tionis
Aaron.*

1. **F**acto autem octauo die. Hunc diem octauum ab initio consecrationis
& filiorum eius computandum, omnium vt opinor, est sententia
id asserit Tostatus in hunc locum, Rabi Salomon apud eundem q. 1. l.
Num. 7. Cornelius, Bonfrerius, Menochius hic. v. 1. Lorinus Num. 1. v. 1.
niellus, Salianus. Rationem afferunt ex præcedenti cap. v. 33. *De octio quoque
naculi non exhibitis septem diebus, vsque ad diem, quo complebitur tempus consecra-
tionis: septem enim diebus finitur consecratio.* Antequam enim completa esset
consecratio, eis non licebat functiones sacerdotales obire. Absoluta
septem consecrationis suæ diebus, Aaron & filij eius, immolatis octauo
die primitias, noui sacerdotes suas Deo primitias obtulerunt.

2. Hanc octavam diem consecrationis Aaron & filiorum eius Rabbi Salomon, in primam primi mensis coniecit, ratus septem ultimis diebus ultimi mensis, illos sacris initiatos fuisse. Rationem afferebat, quod prima die primi mensis Aaron & filij eius videantur functi munij sacerdotibus offerentes sacrificia Principum Hebrææ gentis de quibus Numer. 7. Quod non poterant nisi transactis 7. diebus à suæ consecrationis exordio. Assentitur Genebr. ad finem anni m. 2669. dum scribit 23. Adar cœpisse dies consecrationis illorum, & primo die Nisan iam fuisse expletos. Quod ipsum Hebræi turmatim putant.

1. Opinio.

Ratio.

3. At verò commune auctorum placitum vult octavam hanc à consecratione Aaron incidisse in octavam pariter mensis primi, & clarè colligitur ex ultimo capite libri Exodi, quo prima die primi mensis dicitur collocatum fuisse tabernaculum, & tunc, (non antè) Aaron eiusque filij sacris initiati. Nam ver. 12. iubet Deus vt Moyses eos consecrandos applicet ad fores tabernaculi testimonij, & ver. 30. dicuntur ingressi tectum fœderis & accessisse ad altare sicut præceperat Deus Moysi. Ergo iam tum, erectum & tecto opertum erat illud tabernaculum, cuius ibi collocatio, & consecratio describitur, & de quo Deus postea fudit oracula, vt Leuit. 1. v. 1. Gratis enim aliud ab isto communi tabernaculo fingit Rabbi ille Salomon, vt dicam. Numer. 7. Ita docent Lyranus, Cornelius Boniferius, l. c. Abulensis Leuit. 1. quæst. 8. cap. 9. quæst. 1. Exodi 40. qu. 9. Num. 1. q. 13. Tornellus ad an. m. 2545. num. 2. Salianus num. 14. & 24. Lorinos Leuit. 9. v. 1. Menochius ibidem, dum expresse hanc diem octavam nominat consecratione non solum Aaronis, sed etiam tabernaculi. Rationè Rabbi Salomonis, nullam esse probant plerique auctorum citatorum, cum ex sacris codicibus constet Moysen sacerdotalia munia obiuisse antequam Aaron & filij eius consecrati essent. Nā Leuit. 8. v. 14. Moysen legimus necdū perfecta septem diebus illorum consecratione, sed inchoata tantum, obtulisse vitulum pro peccato: v. 18. arietem in holocaustum, & arietem secundum in consecratione sacerdotum, v. 22. huius arietis pectusculum in partem suam tulisse ver. 29. sicut præceperat ei Dominus, puta Exodi 29. ver. 26. Talis autem pars sacerdoti cedebat. Nihil igitur obstat, quo minus Moyses obrulerit, per primos septem dies munera Principum filiorum Israel, de quibus Num. cap. 7. antequam absoluta esset Aaronis & filiorum consecratio. Octava igitur die primi mensis anno secundo Exodi, quæ etiam erat octava ab incepta consecratione Aaronis, gesta sunt quæ hoc capite recensentur.

2. Communi sententia.

Ad rationem 1. opinio.

4. Eodem anno, mense, die mensis, egressus ignis à Domino deuorauit holocaustum, & adipem qui erant super altare vt hic scribitur, ver. 24. anno mundi 2545. vt cum Tornello & Saliano reor: ante vulgarem Christi æram 1496. vt notat sur.

Ignis conlitum datur.

Bb

Cor-

P. Philippi

Chronologia Testamenti

A. IV

17

Ibid. Adrichom. 2.454. Torniellus anno 1545. num. 3. & 4. Salianus numer. 29. Lorinus Levit. 9. v. 1. & cap. 10. v. 1.

5. Objicit Caeteranus casum istum filiorum Aaron non posse signari eo die quoniam diximus; nisi peractis sacrificijs, & populo ad sua dilapso. Verum bene id negat Salianus & ait diuinam hanc animaduersionem sacrificijs needum omnino finitis accidisse.

Sacrificijs needum finitis.

CAPVT XVI. LEVIT. v. 29.

1. **M**ense septimo decima die mensis affligetis animas vestras. Festum expiationis hoc die celebrandum fuisse inculcatur etiam infra cap. 23. vers. 27. & Num. 29. vers. 7. Nec obstat, quod illo cap. 23. vers. 32. dicatur: *affligetis animas vestras die nono mensis.* Id enim intelligitur de inchoatione ieiunij ineuntis ad vesperam diei noni computo ciuili: legali enim supputatione, eadem vespera celebratur initium festi expiationis, quod die decimo celebrabatur, vt ibidem his verbis insinuat: *A vespera ad vesperam celebrabitis sabbata vestra.* & vnanimi consensu traduntur Chronologi, tum facti interpretes. Celebrabantur enim festa ab occasu solis, ad occasum eiusdem, vt notat ibidem Menochius, Tostatus Levit. 2. 3. quæst. 23. quibus alij assentiuntur ac etiamnum prædicant Hebræi.

Festum Expiationis

2. Faterur hoc loco Bonfrerius festum expiationis ex Hebræorū & multorum Catholicorum sententia institutum fuisse ad recolendum beneficium remissionis peccati quod adorato vitulo Hebræi admiserant. Hoc enim die putatur Moyses exacta in monte vltima quadagesima, nuncium criminis plenè condonati retulisse. Sed hæc omnia ait esse valde incerta. Vtrum Moyses die expiationis monte descenderit, nullum in scriptura esse indicium. Hoc festum in memoriam remissi peccati institutum fuisse, quam ab illis intrepide asseritur, inquit, tam facile negari potest, cum id in scriptura nullum habeat fundamentum.

Cur institutum. 1. Opinio.

3. Ego verò fateor, hæc minimè a podictica esse: probabilia tamen arbitror, si sanè intelligantur: nimirum festum expiationis indictum esse primario ad expianda totius anni peccata à populo Hebræo commissa, vt innuitur hoc c. v. 10. & 34. & tradunt interpretes. At hoc non obstat, quin Deus hoc festum eo die peragi voluerit, quo Israelitæ peccatū sibi remissum intellexerūt, siue Moyses ternas in monte quadagesimas exegerit siue binas tantum. Nam & nonnulli eorū, qui tertiā quadagesimam in Sina transactum expungunt Moyses reditū ad diem 10. mensis 7. referūt, vt Torniellus. Et si verò Moysen, ad expiationis diē cū tabulis reuertum scriptura nō exprimit: antiqua tamen traditio suggerit, quam admittere videtur ipse Bonfrerius Exodi 40 v. 2. vbi cum dixisset in aditu de erigendo tabernaculo datū Moysi, sub finē mensis duodecimi, quādo eius

2. Opinio probabilior.

P. Philippi

Chronologia Testamenti

A IV

17

fabrica complebatur, colligit quinque circiter menses cum dimidio, in
 ficatione tabernaculi fuisse positos, eo quod tantum temporis interiaceret
 ter diem expiationis & finem mensis ultimi. Nempe Moyses mox à
 dita cum secundis tabulis & læto remissi peccati nuncio, tabernaculi
 bricam auspicatus est, cum non esset vlla causa, quæ opus istud retu-
 retur.

CAPVT XXIII. LEVIT. v. 5.

Mense primo, quarta decima die mensis ad vesperam Phasæ Domini est.

QVÆSTIO I.

Cuius diei vespera intelligatur.

14. diei 23. 1. Quidam hunc versiculum ita sunt interpretati, vt dicerent a gon-
 chalem immolandum fuisse illo vespere, qui inter diem 13. & 14. in-
 cedit. 1. Quia lege cautum erat, vt Hebræi à vespera ad vesperam sua sabbata
 rent, vt hic dicitur, v. 32. Deinde Iosephus ait Hebræos in Agypto primæ
 cha celebrasse appetente siue instante luna decima quarta. 3. Dicitur Deo
 16. v. 6. immolabis phasæ vespere ad solis occasum, quando egressus es de Agypto. Vnde
 nulli concludere volunt, Hebræos migrasse, circa solis occasum, quo cha
 tur dies 14. pridie autem, etiam circa solis occasum immolasse phasæ
 num Paschalem. Quod ex Zonara confirmant, qui eis videtur docere
 lem ex Agypto excessisse luna decima quinta oriente. Certum autem
 nam decimam quintam eo ferè tempore oriri, quo in a dversa cali patre
 cumbit.

*Sed 24. die
 mensis.* 2. Hanc nihilominus interpretationem falsam esse bene offendunt
 hic. q. 7. Suarius tract. de Eucharistia in azymo conficienda, Ribera
 de Templo cap. 3. Cornelius, Bonfrerius, Menochius & alij in hunc locum
 niellus, Salianus in tabulis mensum, Peravius anno m. 2453. Hebræi
 ritualibus. Consentunt Sectarij Caluissius cap. 38. Intrad. Chron. Al-
 Chronol. 5. Qui omnes authores ex communi doctrina statuunt Hebræos
 solum in Exodo, sed sequentibus etiam temporibus ex legis præscripto
 Paschalem immolasse ad finem diei 14. & hunc asserunt sensum esse verum
 iam recitati. 1. Quia quando absolutè dicitur alieius diei vespera
 gitur de fine illius diei. Vt si quippiam gestum scribatur ad vesperam
 bati, ea significatur, quæ sabbatum terminat, idque ex communi
 turæ & loquendi consuetudine. Singuli enim dies etfi duabus vesperis
 terminis includantur: non tamen habent nisi vnã vesperam sibi præ-
 sam scilicet, qua finiuntur. Ea verò vespera quæ sabbatum præcedit

Prob. 1.